

Notitie Commissie Ruimtelijke Kwaliteit en Erfgoed – CRK&E-groot

adres : H.A. Lorentzweg 59 te Bussum
omschrijving aanvraag : Herontwikkeling Verlosserkerk (gemeentelijk monument)
datum : 07-10-2021
ons kenmerk : HZ_MO-20-1699
voorzitter : ir. R. Petersma
leden : drs. I. Oosterheerd
: ir. H.J. van Velzen
: dipl. ing. O. Ebben
secretaris : ir P. Kramer

Onderwerp

Het betreft schriftelijke reactie op het Ambitiedocument Verlosserkerk in Bussum, 25-06-2021

Notitie:

De commissie heeft kennisgenomen van het Ambitiedocument en constateert dat dit sturender kan zijn. Er zijn een vijftal punten waarvoor zij aandacht wil vragen:

1.

De CRK maakt op uit het rapport de *Verlosserkerk Bussum. Bouwhistorische verkenning, waardestelling & transformatie-advies* van het Oversticht, d.d. 20 april 2021, dat het ontmoetingscentrum met de gevel aan de Ceintuurbaan met de aansluitende gevels een hoge monumentwaarde heeft (blz 32) en dat op blz 35 van dat rapport aangegeven wordt dat hiervoor transformatie in evenwicht met behoud van toepassing is. De commissie constateert dat feitelijk aan het gehele casco van het oorspronkelijke ontmoetingscentrum een hoge monumentale waarde toegekend. In de bouwhistorische verkenning staat letterlijk: "Ingrepen in het casco kunnen alleen wanneer eminente kwaliteit wordt toegevoegd; details kunnen, mits goed gemotiveerd, worden gewijzigd". Het Ambitiedocument benoemt de waarde van het ontmoetingscentrum op blz 13 van het Ambitiedocument met grijs/zwarte arcering: 'Ontmoetingscentrum behouden of als nieuw volume op te bouwen'. En op blz 14 is onder het kopje 'Bebouwing en architectuur', bij punt 2 te lezen: "De overige bebouwing kan in beginsel vervangen worden door nieuwe bouwvolumes die een ensemble vormen met de kerkzaal."

De commissie constateert dat hier sprake is van tegenstrijdigheid en dat de vertaling in het ambitiedocument te ruim is in relatie tot de geconstateerde monumentale waarde. Zij adviseert de initiatiefnemer uit te gaan van het gestelde in de bouwhistorische verkenning van het Oversticht.

2.

Voor wat betreft de programmering van de kerkzaal wordt op blz 17 van het Ambitiedocument deze omschreven met de zinsnede: 'Een transformatie naar woningen ligt minder voor de hand maar wordt niet op

voorhand uitgesloten'. Daarbij wordt gemeld dat dit gebeuren kan voor zover dit goed inpasbaar is met inachtneming van de monumentale status en transformatie-ruimte voor het gebouw.

De CRK constateert dat deze uitspraak te ruim gesteld is. Het bouwhistorisch rapport van het Oversticht meldt op blz 35 dat 'de ruimtelijkheid met overmaat en de soberheid van de kerkzaal belangrijke aspecten waren van het ontwerp. Aanpassingen zijn denkbaar, mits de ruimtelijkheid niet wordt aangetast'. De omvorming van de kerkzaal tot woningen lijkt – dit uitgangspunt volgend – vanuit de optiek van de CRK een onmogelijkheid. De indeling van de kerkzaal in kleinere units tast de ruimtelijkheid van de kerkzaal zonder twijfel aan. Zij adviseert de initiatiefnemer uit te gaan van het gestelde in de bouwhistorische verkenning van het Oversticht en te zoeken naar een programmatische invulling die aansluit bij de monumentale waarde van de zaal.

3.

Het Ambitiedocument benoemt op blz 16 dat (gedeeltelijk) half verdiept parkeren onder de nieuw toe te voegen bouwvolumes mogelijk is. Hierbij wordt een verhoging van bouwhoogte met 1,5 meter benoemd. Tijdens meerdere besprekingen heeft de CRK erop gewezen dat de relatie tussen laagste woonniveau en het maaiveld niet meer dan 1 meter kan bedragen, wil het groene karakter op de locatie niet verstoord worden door het zicht op onder de gebouwen geparkeerde auto's. Dit betekent een lagere positie van een eventuele parkeerkelder dan in het Ambitiedocument aangegeven wordt.

4.

Voor wat betreft landschap en milieuaspecten benoemt het Ambitiedocument uitgangspunten op blz 16 en 17. De CRK onderschrijft de doelstelling 'parklandschap' en 'biodiversiteit' volledig. De foto met nestruimte op blz 15 van het Ambitiedocument vat zij op als een aardige illustratie die slechts opgevat kan worden als een van de insteken in het licht van deze doelstelling. Het beperken tot slechts één maatregel is echter ontoereikend. De ambitie op de locatie dient uit te monden in een overtuigend en natuurinclusief ontwerp. Daarnaast kan bv door porositeit in gevels en daken van gebouwen mogelijkheden van verblijfplaatsen voor soorten worden gecreëerd die beter werken dan het aanbrengen van wat nestkasten waar de mens denkt dat dit nodig is.

5.

Hetgene dat met betrekking tot de toekomstige bebouwing als één van de uitgangspunten geformuleerd is op pag. 15 *"Er dient voldoende fysieke afstand te zijn tussen kerkgebouw en nieuwbouwvolumes, opdat het kerkgebouw als 'bijzonder architectonisch element' herkenbaar blijft."* is nog niet op een juiste manier vertaald naar de footprint van beide zoekgebieden. De bebouwingsvrije zone rond het kerkgebouw, zou in de tekening (pag. 12) groter moeten worden aangegeven, resulterend in kleinere zoekgebieden.